

Az egri Rác-templom

Dr. Krutsay Miklós

Eger egyik legjelentősebb műemléke az északi városrészben lévő Rác-templom, amelyet ortodox, görögkeleti, szerb vagy Szt. Miklós-templomnak is neveznek. Egy dombon áll, tornya magasan kiemelkedik a házak közül (1. kép). A Széchenyi I. u. 55. sz. alatti, volt plébánia-épület jobb oldalán található, meredek, fedett lépcső vezet fel hozzá. (Az 1760-ban épült, emeletes görögkeleti parókia most alkotóház és művésztelep.) A lépcsőt rossz állapota miatt átmenetileg lezárták, ezért a templomot a Széchenyi utcával párhuzamos Vitkovics M. utcán át érhetjük el (az utca végén, a 30. szám alatt).

A copf stílusú, keletelt templom Povolni János tervei szerint 1785 és 1799 között épült, homlokzati toronnyal, félkörös apszissal. A toronyóra számlapjának helyét kiképezték, de végül nem került óra a toronyba.

A templom jobb oldalán lévő főbejárat kódíseit az olasz G. Adami faragta (kiképzése hasonló az egri ferences templom kapujához). Ezen belépve, a tágas, világos hajóban jobbról a püspöki trónt és a kántorok padját találjuk. A hajót a szentélytől a rokokó stílusú, zöld alapszínű, aranyozott képfal (ikonosztázion, 2. kép) választja el. Ezt Jankovics Miklós, görög származású falfaragó-

1. kép. Az egri Rác-templom

2. kép. Az ikonosztázion

3. kép. A szószék

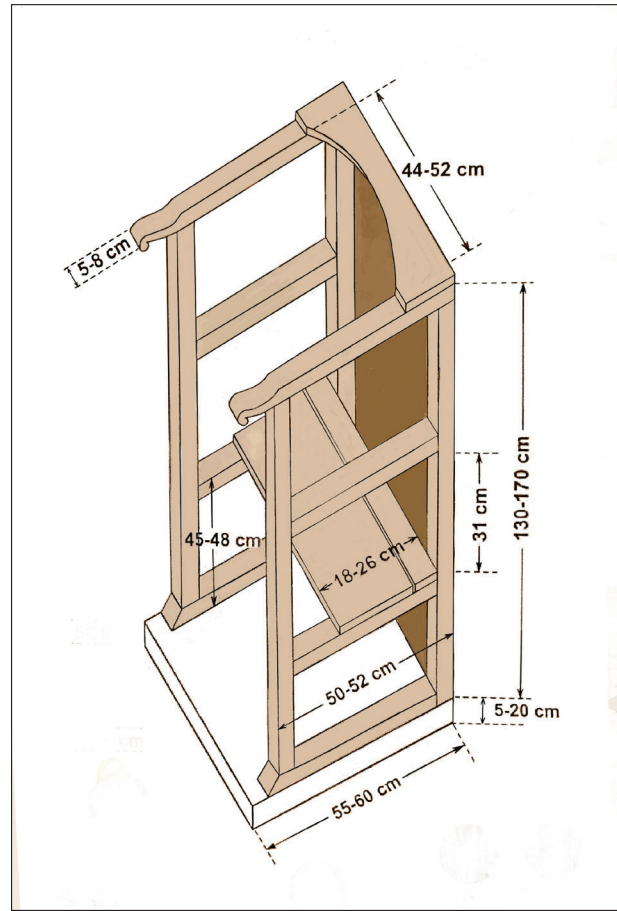

4. kép. A hajó nyugati oldala

mester készítette. Rajta szentképek sorakoznak, az ikonográfia által meghatározott rendben. A 60 kép nagy részét A. Kuchelmeister bécsi művész festette. A képfalnak három ajtaja van, a középső mögött áll az oltár. A trónnal szemben, a falon a copf stílusú szószéket láthatjuk (3. kép).

A hajóban nincsenek padok, a hívek állva vettek részt az istentiszteleten. A férfiak helye a hajó elülső részében, a nők az egy lépcsőfokkal magasabb, alacsony fallal elválasztott nyugati részben volt (4. kép). A templom nyugati falán a kórus számára szolgáló karzat emelkedik. (Az ortodox templomokban nincs hangszeres zene, így orgonát sem találunk.) A falak mentén az idősek és a betegek részére ún. sztaszidionokat (állósék, támaszkodósék) helyeztek el (3. és 4. kép). Ezeknek magas karfájára a hívek állva támaszkodhattak, de lehajtható, keskeny ülőlapjára – meglehetősen kényelmetlenül – le is ülhettek a hosszan tartó istentisztelet alatt (5. kép).

A város ortodox vallású lakói kihaltak, az egyházközség megszűnt. A templom egyházi használaton kívül áll, múzeumként szolgál. Évente egyszer tartanak benne

5. kép. A sztaszidion méretei

istentiszteletet a pesti szerb templom papjai. Vezetővel tekinthető meg (belépődíj).

Irodalom

Krutsay M.: Az ortodox templomok. Med. Univ. 55 (2022), 127–129.